

Slovenská obchodná inšpekcia

Výkon trhového dozoru z pohľadu SOI

Ing. Marián Jargaš

DEŇ SKÚŠOBNÍCTVA 2018
Bratislava, 17. – 18. apríl 2018

Obsah prezentácie

- Matéria spotrebiteľského práva
- Kompetencie SOI v skratke
- Činnosť SOI v niekoľkých číslach
- Kontrola bezpečnosti nepotravinových spotrebiteľských výrobkov
- Ako vykonávať dozor
- Podnety k výkonu trhového dozoru (systém RAPEX, systém ECHO, colné hlásenia, ...)
- Proaktívne kontrolné akcie – rok 2017
- Medzinárodná spolupráca – rok 2017
- Spolupráca SOI so skúšobňami
- Čo nás čaká a ako ďalej?

Matéria spotrebiteľského práva

- netvorí ucelené právne odvetvie
- je široká, neprehľadná a meniac sa
- zasahuje do verejného aj do súkromného práva
- je charakteristická výrazným zastúpením kogentných právnych noriem
- je charakteristická princípom minimálnej harmonizácie
- patrí do spoločných právomocí Únie a členských štátov
- je oblasťou prierezovou, zasahuje aj do iných politík

Matéria spotrebiteľského práva

Je obsiahnutá

- v typicky spotrebiteľských nariadeniach a smerniciach
- v právnych aktoch z oblasti technických požiadaviek na výroby, posudzovania zhody a zodpovednosti výrobcu spôsobenú vadným výrobkom
- v ustanoveniach na ochranu životného prostredia, verejného zdravia a hygieny
- v judikatúre SD EÚ
- atď.

Tento legislatívny rámec **„môže byť interpretovaný ako poskytujúci ochranu jednému alebo viacerým záujmom spotrebiteľa v závislosti od stupňa rizika, či už fyzického, finančného alebo morálneho“**

Kompetencie SOI v skratke

(350 právnych predpisov)

- je všeobecným orgánom dohľadu v oblasti **ekonomických záujmov spotrebiteľa**
- vykonáva trhovú dozor nad **bezpečnosťou nepotravinových spotrebiteľských výrobkov** v harmonizovanej aj neharmonizovanej oblasti (**avšak v oblasti ekodizajnu, stavebných výrobkov** a pri dohľade nad plnením povinností hospodárskeho subjektu pri uvádzaní a sprístupňovaní **vozidiel všetkých kategórií** na trh, **systémov, komponentov a samostatných technických jednotiek je SOI jediným orgánom dohľadu**)
- vykonáva **štátnu kontrolu a dozor nad podnikaním v energetike** (napr. energetická hospodárnosť budov, energetická efektívnosť, obnoviteľné zdroje, tepelná energetika, kontrola vykurovacích systémov a klimatizačných systémov)

Kompetencie SOI v skratke

- vykonáva kontrolu v oblasti ekodizajnu a energetického štitkovania
- vykonáva kontrolu v oblasti odpadov a obalov
- vykonáva kontrolu v oblasti audiovizie a ochrany rozhlasových a televíznych programových služieb
- je inšpekčným orgánom v oblasti nebezpečných chemických látok a zmesí a biocídnych výrobkov (napr. nariadenie REACH a CLP)
- ako národný monitorovací orgán zodpovedná s colnými orgánmi za kontrolu výrobkov z 3. krajín
- v oblasti dopravy zodpovedá za vymáhanie práv cestujúcich v leteckej, železničnej, autobusovej a vodnej doprave
- rámec ochrany spotrebiteľa prekračuje a do **ochrany zdravia** zasahuje cez zákon o ochrane nefajčiarov a zodpovedá tiež za kontrolu výskytu rizikových omamných a psychotropných látok
- vykonáva kontrolu prekurzorov výbušnín
- **NOVINKA od roku 2016 – SOI ako orgán alternatívneho riešenia sporov!!!**
- **+ navyše v prípadoch, kedy nemožno určiť špecializovaný dozorný orgán, zodpovedná je SOI podľa zákona o ochrane spotrebiteľa**

Činnosť SOI v niekoľkých číslach

Ročne v priemere

- vykonáme 18 000 kontrol
- evidujeme 10 000 podnetov
- 40% z prešetrených podnetov je opodstatnených
- vykonáme asi 9 000 kontrolných nákupov
- efektivita našich kontrol je na úrovni 80% až 85%
- pozastavíme predaj tovaru v sume 1,5 mil. eur
- preveríme 1 000 až 1 200 notifikácii zo systému RAPEX
- odoberieme na odskúšanie 250 až 300 výrobkov
- každý druhý odobratý výrobok je nevyhovujúci
- vydáme okolo 4 000 I. st. a 1 000 II. st. rozhodnutí

Bezpečnosť nepotravinových spotrebiteľských výrobkov

Trhový dozor sa vykonáva

- nezávislou a nediskriminačnou cestou
- neblokovať slobodný pohyb tovaru bez právneho dôvodu
- v súlade s princípom proporcionality
- v súlade s princípom obozretnosti
- v súlade s princípom vzájomného uznávania
- rešpektujúc profesionálnu mlčanlivosť

Úloha dozoru v obchodnom systéme

- časť vymožitelnosti práva
- zabezpečenie úrovne „hráčskeho poľa“ pre súťažiteľov
- rôzne možnosti pre spoluprácu medzi dozorom a
privátnym sektorom
- nevyhnutnosť pre súťaživú trhovú ekonomiku
- zlepšenie podmienok pre prilákanie priamych
zahraničných investícií
- nevyhnutnosť pre fungovanie slobodného trhu

Pravidlá dozoru

- aplikácia Nariadení Rady a EP č. 764/2008 (vzájomné uznávanie) a č. 765/2008 (akreditácia, dohľad nad trhom, kontrola zhody výrobkov dovážaných z tretích krajín)
- pred obmedzením voľného pohybu tovaru zistiť, či bol výrobok už uvedený na trh v niektorom ČŠ
- pri obmedzení voľného pohybu tovaru zdôvodniť prečo bolo dané technické pravidlo uplatnené
- pred obmedzením voľného pohybu tovaru informovať príslušný hospodársky subjekt
- pri nebezpečnosti umožniť hospodárskemu subjektu informovať o opatreniach na ochranu trhu čo najskôr po obmedzení voľného pohybu

Podnety k výkonu trhového dozoru

- systém RAPEX
- systém ICSMS
- vlastné zistenia a skúsenosti
- colné orgány
- spotrebitelia, spotrebiteľské združenia
- oznamy ekonomických operátorov
- orgány dozoru v EÚ – administratívna spolupráca
- systém Echo

System ECHO – echo@soi.sk

spotrebiteľ dá ECHO SOI
SOI dá ECHO spotrebiteľovi

- bol vytvorený SOI v roku 2008
- cieľ - získať informáciu od spotrebiteľov o výrobkoch, ktoré pri používaní v domácnosti, vo voľnom čase alebo pri športe ohrozia spotrebiteľa
- slúži na monitoring rizikových výrobkov
- prínos systému:
  - zvýšenie povedomia spotrebiteľov
  - zvýšený počet a kvalita podnetov
  - zvýšený podiel potvrdených nebezpečných výrobkov

Podnety z colných hlásení (kontrola pri vstupe na trh Únie)

Nariadenie EP a Rady č. 765/2008 – čl. 27 až 29

Zameranie kontroly colných orgánov a SOI pri dovoze:

- či vlastnosti výrobkov nepredstavujú vážne riziko
- či výrobky sprevádza požadovaná dokumentácia
- či sú výrobky označené podľa harmonizačných právnych predpisov
- či označenie CE nebolo na výrobky umiestnené chybným alebo zavádzajúcim spôsobom
- **Colné orgány notifikujú podozrivé dovozy SOI**
- **SOI je povinná do 3 pracovných dní zaujať k veci stanovisko**
(ak sa odoberá výrobok na testovanie jeho bezpečnosti – lehota 30 dní)
- **SOI vydáva záväzné stanovisko – prepustiť/neprepustiť výrobky do režimu voľný obeh**

Ciel' :

Prehliť ochranu jednotného trhu EU pred výrobkami s nedostatkami zefektívnením ich kontroly ešte pred ich umiestnením na trh EU.

Bezpečnosť nepotravinových výrobkov stručné zhodnotenie – rok 2017

Situácia v oblasti bezpečnosti výrobkov sa v priebehu posledných rokov výrazne zlepšila. Pokým v rokoch 2007 – 2008 sa zistenia pohybovali na úrovni viac ako 190 nebezpečných výrobkov, **v posledných štyroch rokoch sa zistenia pohybujú v priemere 60 - 80 zistených nebezpečných výrobkov.**

*Aj v roku 2017 rebríček výskytu nebezpečných výrobkov vedie **sortimentná skupina hračiek** i keď oproti roku 2016 (79 %) sme zaznamenali pokles výskytu na úroveň **39 %** (najvyšší výskyt rizika chemického – obsah ftalátov a hliníka).*

Pri výkone trhového dozoru SOI odobrala z trhu SR celkom **256 vzoriek výrobkov**. Z tohto počtu bolo **126 nevyhovujúcich**, čo predstavuje 47,55 %:

- 77 výrobkov z dôvodu bezpečnosti
- 27 z dôvodu nezhody s technickými požiadavkami
- 22 z iných kvalitatívnych dôvodov

Celkom **67,11 % nebezpečných výrobkov malo svoj pôvod v tretích krajinách a rovnaké percento výrobkov bolo označených CE značkou**, ktorá by mala byť zárukou ich bezpečnosti.

Bezpečnosť nepotravinových výrobkov spolupráca s colnými orgánmi – rok 2017

V súčasnosti sú dovážané výrobky kontrolované v nasledovnom členení:

- tzv. štandardné kontroly na základe hlásení colných orgánov
- tzv. kontroly v režime rizikového profilu na základe žiadosti SOI, a to na základe hlásení dovozov, ktoré SOI vytypovala podľa predchádzajúcich skúseností. *V roku 2017 SOI žiadala vytvorenie rizikového profilu na hračky, mixéry, varné kanvice, svetelné reťazce.*
- kontroly na základe hlásení colných orgánov sortimentných skupín vytypovaných DG TAXUD. V roku 2017 bolo do colnej kontroly zaradených 12 sortimentných skupín: *zapaľovače, rekreačné plavidlá, slnečné okuliare, prenosné svietidlá, reflexné vesty, olejové lampy, vianočné svietiace reťazce, adaptéry, mixéry, detské ceruzky, hračky s guľôčkami, obuv.*

V roku 2017 bolo **prijatých celkom 144 hlásení colných orgánov**, na základe ktorých bolo zo strany SOI **vykonaných 70 kontrol a vydaných 85 záväzných stanovísk**.

Na základe 50 záväzných stanovísk SOI nebolo prepustených do režimu voľný obeh 212 druhov tovaru. Z uvedeného počtu bolo **211 druhov nezhodných výrobkov** a **1 druh nebezpečného výrobku – hračky**, ktorá bola už notifikovaná v systéme RAPEX.

Dôvody neprepustenia do režimu voľný obeh:

- *bez označenia CE – 74 druhov výrobkov*
- *nesprávny tvar CE – 1 druh výrobku*
- *bez označenia výrobcom, resp. dovozcom – 117 druhov výrobkov*
- *neoznačený identifikačnými údajmi – 38 druhov výrobkov*
- *iné nedostatky – 48 druhov výrobkov*

Bezpečnosť nepotravinových výrobkov spolupráca s colnými orgánmi – rok 2017

Výsledky kontrol SOI vykonaných na základe hlásenia colných orgánov

typ kontroly	počet hlásení CO	počet kontrol SOI	počet záv. stanovísk celkom	Záväzné stanovisko Prepustiť spolu		Záväzné stanovisko Neprepustiť spolu		Záväzné stanovisko Neprepustiť Nebezpečný výrobok		Záväzné stanovisko Neprepustiť Nezhodný výrobok	
				počet stanovísk	počet druhov	počet stanovísk	počet druhov	počet stanovísk	počet druhov	počet stanovísk	počet druhov
kontroly s RP ¹⁾	85	43	53	21	82	32	106	1	1	31	105
kontroly štandardné podľa Nariadenia 765/2008	29	11	10	2	9	8	41	0	0	8	41
kontroly skupín výrobkov určených DG TAXUD	30	16	22	12	92	10	65	0	0	10	65
výsledky kontrol SOI spolu	144	70	85	35	183	50	212	1	1	49	211

¹⁾ kontroly s rizikovým profilom u sortimentných skupín: hračky, mixéry, varné kanvice, svetelné reťazce

Bezpečnosť nepotravinových výrobkov proaktívne kontrolné akcie 2017

ÚI SOI metodicky riadil a koordinoval spolu 13 celoslovenských kontrolných akcií v nasledujúcich komoditách:

- Kontrola tepelnoizolačných výrobkov (skontrolovaných 350 druhov / nedostatky 24 druhov)
- Kontrola zariadení detských ihrísk – interiérové aj exteriérové (skontrolovaných 142 ihrísk a 1 070 na nich umiestnených zariadení / 112 ihrísk s nedostatkom (79 %) a 455 na nich umiestnených zariadení s nedostatkom (43 %))
- Kontrola plastových hračiek (kontrola 124 PJ / nedostatky 31 PJ (25%), 28 druhov výrobkov testovaných - 40 % z toho nebezpečných)
- Kontrola elektrospotrebičov pre domácnosť (skontrolovaných 118 PJ / nedostatky 31 PJ (36%))
- Kontrola diskových kolies (skontrolovaných 66 PJ / nedostatky 24 PJ (36%))

Bezpečnosť nepotravinových výrobkov proaktívne kontrolné akcie 2017

- Kontrola bicyklov - bicykle pre deti a mladých, horské bicykle a EPAC bicykle na elektrický pohon (odobratých 14 druhov – 3 druhy nebezpečné + 10 druhov nespĺňalo technické požiadavky)
- Kontrola detských chodúľok – neurčené výrobky (4 testované / 2 nebezpečné)
- Kontrola detských kočíkov – neurčené výrobky (7 testovaných / 1 nevyhovelo)
- Kontrola hračiek (177 PJ / nedostatky 69 PJ (39%), 28 odobratých výrobkov / 7 druhov nebezpečných + 11 NV hlásených zo systému RAPEX nájdených v SR, 47 druhov nebolo prepustených do režimu voľný obeh)
- Kontrola zvláštnych výstražných svetidiel a antiradarov (106 PJ / nedostatky 12 PJ (11%), internetový predaj)
- Kontrola adaptérov a predlžovacích šnúrových prívodov (130 PJ / nedostatky 6 PJ, odber 27dr. / 15 dr. nevyhovelo – 55%)
- Kontrola pyrotechniky (skontrolovaných 107 PJ / nedostatky 20 PJ (19 %))
- Kontrola svietiacich reťazcov (skontrolovaných 507 druhov, odobratých 21 druhov / zatiaľ 10 druhov nebezpečných)

Bezpečnosť nepotravinových výrobkov medzinárodná spolupráca 2017

- zasadnutia expertných skupín Komisie, tzv. **ADCO** (*Administrative Cooperation*) pre oblasť elektrovýrobkov, hračiek a stavebných výrobkov, rekreačných plavidiel a pyrotechnických výrobkov
- **medzinárodné projekty, tzv. Joint Actions - JA** organizované neziskovou organizáciou PROSAFE (*Product Safety Forum of Europe*) – napr. zariadenia detských ihrísk, domáce spotrebiče, chemikálie v hračkách...
- **tzv. horizontálne aktivity** zahŕňajú spoluprácu s Čínou, medzinárodnú spoluprácu, koordináciu a šírenie výsledkov projektov všetkými členskými štátmi, komunikačné aktivity, spoluprácu so štandardizačnými orgánmi, hodnotenie rizika a neustále zlepšovanie trhového dohľadu – **tzv. CIMS** (založené na dvojstrannej spolupráci a výmene úradníkov)
- medzinárodný kontrolný projekt **REACH-EN-FORCE (REF-4)** organizovala Európska chemická agentúra

Bezpečnosť nepotravinových výrobkov

Druh vzorky	Odobraté vzorky	Vyhodnotenú vzorky*	Vyhovujúce vzorky	Nevyhovujúce vzorky				
				počet	v %	dôvod		
						bezpečnosť	zhoda	kvalita, označovanie
Určené výrobky -Smernice NP								
strojné zariadenia	8	12	0	12	100,00	4	8	0
elektrovýrobky	95	76	45	31	40,79	15	15	1
hračky	82	86	56	31	36,05	31 **	0	0
stavebné výrobky	8	8	6	2	25,00	0	2	0
zábavná pyrotechnika	2	0	0	0	0,00	0	0	0
osobné ochranné pomôcky	3	3	1	2	66,67	2	0	0
Spolu určené výrobky	198	185	108	78	42,16	52	25	1
Neurčené- všeobecná bezpečnosť								
detské kočíky - chodúľky	13	13	8	5	38,46	2	2	1
bicykle	10	8	1	7	87,50	1	0	6
detské autosedačky	0	6	3	3	50,00	3	0	0
textilné výrobky	2	11	1	10	90,91	4	0	6
obuv	2	2	0	2	100,00	0	0	2
výrobky zameniteľné s potravinami	0	3	0	3	100,00	3	0	0
plienky	1	1	1	0	0,00	0	0	0
diskové kolesá	6	6	6	0	0,00	0	0	0
výrobky pre starostlivosť o deti	2	8	2	6	75,00	6	0	0
audiovizuálne diela (DVD)	6	6	0	6	100,00	0	0	6
bižutéria	10	10	9	1	10,00	1	0	0
lepidlá	3	3	0	3	100,00	3	0	0
chemické látky a prípravky (sprejová farba)	1	1	0	1	100,00	1	0	0
kožený výrobok	2	2	1	1	50,00	1	0	0
Spolu neurčené výrobky	58	80	32	48	60,00	25	2	21
SPOLU	256	265	140	126	47,55	77	27	22

Spolupráca SOI so skúšobňami

Pozitíva

- schopnosť rýchlej reakcie pri hláseniach colných orgánov
- možnosť konzultácií a ústretovosť pri riešení problémov u nových komodít

Negatíva

- rušenie akreditácií – zúžené portfólio skúšaných výrobkov
- nutnosť oslovovania zahraničných subjektov

Perspektíva

- kvalitné skúšanie podporuje získanie nových aj zahraničných klientov
- skúšanie výrobkov v rámci medzinárodných projektov
- účasť na medzinárodných kruhových testoch – posilnenie dôveryhodnosti a správneho chápania metodiky

Čo nás čaká?

SOI už nemá výlučne postavenie subjektu dohliadajúceho na dodržiavanie práv spotrebiteľov, ale postupne dochádza k rozširovaniu jej pôsobnosti aj mimo jej primárny kompetenčný rámec

Zákon o ochrane spotrebiteľa v § 20 ods. 1 uvádza, že **dozor nad dodržiavaním povinností ustanovených zákonom o ochrane spotrebiteľa, vrátane oblasti bezpečnosti výrobkov a služieb, vykonáva vždy SOI, ak nemožno určiť pôsobnosť iného orgánu:**

- z uvedeného znenia vyplýva pre SOI **povinnosť kontrolovať nepotravinové výrobky z hľadiska bezpečnosti v nepredvídateľne širokom rozsahu**
- **čo sa týka kontroly služieb a hlavne ich bezpečnosti, zákon o ochrane spotrebiteľa dáva SOI kompetenciu ako jedinému orgánu v tejto oblasti, ale požiadavky na bezpečnosť väčšiny služieb poskytovaných spotrebiteľom však v legislatíve úplne absentujú!!!**

Ide napríklad o služby využívané v rámci voľnočasových aktivít - zábavné, a lanové parky, vnútorné a vonkajšie lezecké steny, bobové dráhy, detské či iné športové ihriská. Definíciu služby však spĺňajú aj aktivity ponúkané spotrebiteľom formou kurzov, prípadne cez zľavové portály za alebo bez účasti inštruktorov – horolezectvo, potápanie, bungeejumping, zoskoky padákom, lety rogalom, rafting, či splavovanie na pltiach.

Čo nás čaká?

- Bezpečnosť výrobkov - Automobilový priemysel
  - Funkčná bezpečnosť
  - Emisie
    - Ľahké osobných a úžitkových vozidiel
    - Ťažké úžitkové vozidlá
    - Spaľovacie motory necestných pojazdných strojov
  - Ochrana ekonomických záujmov spotrebiteľov
    - Manipulácia s odometrom
    - Zakázané služby
    - Zakázané výroky

Čo nás čaká?

- Bezpečnosť výrobkov
  - EMC
  - RED
  - Zbrane a strelivo
  - Ekodizajn, štítkovanie
  - Bezpilotné lietadlá

Ako ďalej?

- zdroje sú čoraz vzácnejšie – finančné aj ľudské
- problematická vymožitelnosť práva – neúnosná nadmerná regulácia zo strany EÚ
- ako čo najzmysluplnejšie, najhospodárnejšie vykonávať dozor, aby bol obchod čo najmenej „obťažovaný“ a spotrebiteľ čo najviac chránený
- nové kompetencie

Ďakujem za pozornosť